

Спеціальною формою виявлення і закріплення прав і свобод є законодавство. Ці проблеми необхідно враховувати у розвитку законодавства в Україні, у конкретній законотворчій роботі парламенту. Важливим є зв'язування історичної ретроспективи, яка охоплює чотири покоління прав і свобод людини [3, с. 54].

Права першого покоління характеризують як традиційні ліберальні цінності, які сформулювалися та закріпилися в ході буржуазних революцій та знайшли своє відображення в законодавстві демократичних держав XVII – XVIII ст., а також у Загальній декларації прав людини 1948 року, а надалі і в Конституції України 1996 року.

Друге покоління прав людини характеризують як те, що було сформоване в процесі боротьби людей за поліпшення економічного та культурного становища (право на вільний вибір професії, право на працю, право на відпочинок, право на освіту та ін.). Ці права і свободи людини і громадянина закріплені як у Конституції, так і в законах України.

Аналогічне можна сказати і про третє покоління прав, яке сформувалося після Другої світової війни і також уже реалізовані в українському законодавстві. Їх характерною ознакою були колективні права: права на мир, розвиток, здоров'я, спільну спадщину людства, безпечне довкілля. Сьогодні ми говоримо про четверте покоління прав, до яких відносять право на евтаназію, заборону абортів [4, с. 72], чотири свободи Європейського Союзу (вільне переміщення людини, свобода переміщення капіталу, трудових ресурсів та товарів і послуг). Вирішення питання про їх юридичне закріплення – питання найближчого майбутнього, яке обумовлює врахування як європейського досвід, так і національної правової традиції.

Список використаних джерел

1. Батанов О.В. Юридична енциклопедія : [В 6 т.] / НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького. — К. : «Укр. енцикл.» ім. М.П.Бажана, 1998-. Т. 5 ; [Редкол.: Шемшученко Ю.С. (голов. ред.) та ін.] П-С, 2003. — 733, [2] с. : іл.
2. Біблія, або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту / [пер. І. Огієнка]. – Донецьк : ВБФ “Східноєвроп. гуманітарна місія” : Вид-во Благодійного фонду “Лібре”, 2014. – 319 с.
3. Кругул Ю.І. Права і свободи людини : [Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Ю.І.Кругул, В.В.Ладиченко, В.І.Орленко ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. — [К.] : Книга, 2004. — 287 с. : табл. — Авт. на обкл. не зазнач. — Бібліогр.: с. 285-287.
4. Мурашин О. Г. Загальна теорія держави і права : [підруч. для студентів ВНЗ] / О. Г. Мурашин ; М-во освіти і науки України, Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини “Україна”. — Київ : Україна, 2014. — 560 с. — Бібліогр.: с. 547-560.

*Чорна М. В., аспірант
КДПУ ім. В. Винниченка*

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Відповідно до ст. 14 Конституції України земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави [1]. Наразі, питання охорони земель залишається актуальним та одним із найважливіших предметів правового регулювання. На нашу думку, контроль за охороною земель є однією з важливих функцій не тільки державного управління, а й органів місцевого самоврядування.

Згідно ст. 19 Конституції України органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [1].

Також, органи місцевого самоврядування, приймаючи свої рішення, завжди повинні звертати увагу на те, щоб кожен пункт такого акта не порушував вимоги чинного законодавства України [2].

На нашу думку, повноваження та функції органів місцевого самоврядування у сфері охорони земель необхідно характеризувати за їх законодавчим закріпленням.

Слід зазначити, що на формування повноважень органів місцевого самоврядування значно вплинули постійні зміни та наявність правових колізій в законодавстві у їх правовому

регулюванні та механізмі реалізації.

Зазначимо, що до системи органів, які здійснюють самоврядний контроль, чинне законодавство відносить органи місцевого самоврядування.

Відповідно до ст. 189 Земельного кодексу України, саморядний контроль за використанням та охороною земель здійснюється сільськими, селищними, міськими, районними та обласними радами [3]. Здійснення вищезазначеного виду контролю передбачено п. б ч.1 ст. 33 Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [4], ст. 20 Законом України «Про охорону земель» [5], п. і ст. 15 Закону України «Про охорону природного навколишнього середовища». Також, органи місцевого самоврядування, у своїх актах деталізують положення вищезазначених законів [6].

Слід зауважити, що у Конституції України прямо не визначені повноваження сільських, селищних, міських рад щодо регулювання земельних відносин.

Відповідно до ст. 143 Конституції України органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади [1]. Також, дане положення міститься у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» [4].

У вищезазначених нормативно-правових актах йдеться про повноваження органів місцевого самоврядування у галузі земельних відносин. Проте, якщо Земельний кодекс України відносить до компетенції відповідних рад здійснення самоврядного контролю за використанням та охороною земель, то, відповідно до п. б ч. 1 ст. 33, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» делегує повноваження здійснення контролю за додержанням земельного та природоохоронного законодавства, використанням та охороною земель [4]. Отже, органи місцевого самоврядування безпосередньо не здійснюють контроль за використанням та охороною земель. Органи місцевого самоврядування здійснюють самоврядний контроль за охороною земель лише у межах територіальної громади, яка для них визначена.

Вважаємо, що з огляд на вищевикладене, наявна проблема, а саме відсутності правового механізму здійснення контролю органами місцевого самоврядування. Земельний Кодекс України виокремлює такий вид контролю, але не визначає його змісту [7].

На нашу думку, органи місцевого самоврядування повинні бути наділені повноваженнями, які б надавали їм право контролювати використання всіх земель у межах відповідних територій з метою забезпечення якісного виконання свої повноважень та забезпечення високого рівня охорони земель [7].

Також, однією з причин, що суттєво впливає на виникнення проблем у сфері охорони земель є декларативний характер законів у галузі охорони земель та відсутність достатньо конкретизуючих підзаконних актів, які б регулювали механізми управління та контролю на рівні місцевого самоврядування, що призводить до виникнення протирч між органами місцевого самоврядування та вищими органами пулічної влади.

Вважаємо, що необхідно чітко розмежувати повноваження у сфері охорони земель між органами місцевого самоврядування та органами державної влади у сфері охорони земель та законодавчо закріпити їх взаємодію у даній сфері.

Питання чіткої регламентації повноважень органів місцевого самоврядування у сфері охорони земель наразі залишається актуальним для України.

Наразі, в Україні триває процес впровадження «децентралізації». На нашу думку, впровадження децентралізації є ефективним методом, так як вона дає право органам місцевого самоврядування самостійно вирішувати проблеми у сфері охорони земель згідно чинного законодавства України з урахуванням збалансованості соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей шляхом прийняття їх підзаконних актів, які буду актуальними саме для конкретної території та як наслідок будуть ефективними та доцільними.

Відсутність у органів місцевого самоврядування характерних ознак державного управління свідчить про те, що такі органи не можуть здійснювати управління у сфері охорони земель.

Так як, сфера земельних відносин є особливим предметом відання органів місцевого самоврядування, вважаємо, що самоврядне правове регулювання у сфері охорони земель повинно здійснюватися через прийняття рішень саме представницьким органом місцевого самоврядування в ході реалізації їх повноважень, яке буде встановлювати загальне правило поведінки для суб'єктів земельних відносин місцевого значення.

Список використаних джерел

1. Конституції України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>;
2. Застосування земельного законодавства в діяльності органів місцевого самоврядування / Я. Брусенцова. — Х. : Фактор, 2016. — 104 с.;
3. Земельний кодекс України № 2768-III від 25.10.2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>;
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» № 280/97-ВР від 21.05.19972001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>;
5. Закон України «Про охорону земель» № 962-IV від 19.06.2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/962-15>;
6. Закон України «Про охорону природного навколишнього середовища» № 1264-ХІІ від 25.06.1991 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>;
7. Багрій І. Самоврядний контроль за використанням та охороною земель України / І. Багрій // Юридичний журнал. – 2010. - №8. – С. 24-26.

Гуленко В. Р., студент-магістр

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

МІСЦЕ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ В СУЧАСНІЙ ДЕРЖАВІ

Згідно ст. 1 Конституції Україна визнається правовою державою [4]. У зв'язку з цим постає питання, як співвідносяться між собою конституційні обов'язки особи з ідеями правової держави, адже остання характеризується тим, що в ній на перше місце виходять принципи гарантованого користування правами і свободами, їх всебічного забезпечення, підкреслюється пріоритет прав і свобод перед обов'язками.

Проте, пріоритет прав людини як характерна ознака правової держави не знімає з неї відповідальності за належне використання своїх прав і свобод, реалізацію основних обов'язків і одночасно покладає відповідальність за створення належних умов для їх здійснення на державу.

Складається особливий правовий зв'язок: взаємна відповідальність держави і громадянина, яка не порушує свободи останнього, а лише прагне розумно узгодити свободу всіх членів суспільства. Велика роль при цьому належить конституційним обов'язкам людини і громадянина, які є тією необхідною передумовою, що урівноважує в правах і обов'язках і особу, і суспільство, наближує їх до розумової моделі взаємозв'язку, заснованого не лише на обов'язках держави, але й громадян по відношенню до держави. А постійний правовий зв'язок особи і держави знаходить свій вияв у їх взаємних правах і обов'язках, тобто «система взаємних прав і обов'язків людини і громадянина створює правову основу їх взаємної відповідальності, що є теж ознакою правової держави» [6, с. 67].

Таким чином, конституційні обов'язки – це свого роду правова форма взаємозв'язку громадянина і держави. Взаємозв'язок, опосередкований конституційними обов'язками, носить стійкий і зворотній характер. Для характеристики конституційних обов'язків як правової форми взаємозв'язку особи і держави визначальним є підкреслення уваги щодо наступного. Виходячи із пріоритету прав і свобод людини над державою можна дійти висновку, що обов'язки людини перед державою впливають, в першу чергу, із обов'язків держави перед людиною, тобто обов'язки людини є похідними від обов'язків держави. Цілком природно, що держава вправі формулювати свої вимоги до громадянина, подаючи їх в правовій формі. Так, кожен громадянин має право вимагати від держави захисту його життя, свободи і власності, що є обов'язком останнього, при цьому, як наслідок, - внесення коштів у